

FRIEDRICH EBERT †

De operatie zelf was „schitterend gelukt.” Ik zeg dit zonder eenige ironie; wie een weinig verstand heeft van ziekte en gezondheid, ook zonder de speciale kennis van den arts, die weet wel dat blindedarmontsteking, die zich reeds tot buikvliesontsteking heeft uitgebreid, in negen van de tien gevallen doodlijk is.

Alleen de zeer sterke constitutie van den jongen man of vrouw, heeft hier kans en Ebert, 54 jaren oud, was de periode der eerste jeugd lang voorbij en de laatste jaren waren campagne-jaren voor hem geweest, die ook zijn lichaam niet onaangestast zullen gelaten hebben.

Feit is, dat de artsen reeds éér hadden aangedrongen, dat hij zich in een sanatorium eens wat volstreckte rust gunnen zou; dan kon vanzelf zijn lichaam ook eens nauwkeurig in observatie genomen worden. Dat hij aan galsteenen leed, was bekend en ongetwijfeld zal hij ook wel éér reeds van de kwaal, die hem zoo snel ten grave sleepte, last hebben gehad.

Maar Ebert was er niet voor te vinden.

Vorsten, presidenten en ministers hebben eigenlijk geen tijd om ziek te zijn; zelfs bij hun ziekbed gaat vaak de behandeling der Staatszaken door. Herriot was maar net op tijd weer gezond; Branting moest reeds vóór zijn dood zijn ambt nederleggen en koning George trof reeds voorziening in een aparten regeeringsraad, tegen dat hij straks zijn gezondheidstocht varen gaat op de Middellandsche Zee.

Ebert bleef ten einde toe op zijn post.

In letterlijken zin zoolang hij kon, tot hij door nood en pijn met geweld op de operatietafel werd neergeduwd, — reeds om die trouwe plichtsbetrachting alleen verdient hij den dank van zijn volk.

„n Genie was president Ebert niet.

Al is het vrijwel onmogelijk een juiste beschrijving van een werkelijk geniaal mensch te geven, men is het toch wel over bepaalde eigenschappen eens, en die miste hij.

Maar wél behoorde hij tot de weinige, waarlijk „grooten,” onder de kinderen der menschen, — in Bijbeltaal zou men zeggen: tot de eerste en tweede drie kwam hij niet, maar onder de dertig behoorde hij wel.

Dat is op tweeërlei manier te bewijzen.

De meest omslachtige manier, die we hier niet kunnen volgen, zou zijn nauwkeurig zijn levensloop en zijn daden na te gaan.

Er is echter een korter weg.

Dat hij door zijn partij, de Deutsche S. D. A. P., mischien om te leiden wel de lastigste partij, die op den aardbodem bestaat, reeds vóór den oorlog met zeldzame eenparigheid tot hun eerste gekozen werd en dat die partij ook tijdens den oorlog zich steeds nauwer bij zijn leiding aansloot, is reeds één aanwijzing.

Dat hij van 1919, onaangezien de verschuiving onder de politieke partijen; ondanks het feit, dat zijn eigen partij aan invloed verloor en niettegenstaande een felle haat- en lastercampagne tegen hem werd gevoerd, als zelden werd gezien, tóch het vertrouwen en sympathie behield van een groote meerderheid des Duitschen volks, — is sterker aanwijzing nog.

Dat hij in en na November 1918, in een der meest woeste stormen, waarvan de geschiedenis van dat volk gewaagt, met vaste hand het roer greep, land en volk van regeeringloosheid, anarchie, bolsjewisme, zelfvernietiging redde en 't schip door de felste branding heen in behouden haven bracht, is op zichzelf reeds afdoend bewijs.

Hij begon als zadelmakersleerling . . .

Nu ja! onze De Ruyter in de touwslagerij!

En evenals deze „Michiel de Ruyter” bleef, was hij tot 't laatst toe „Friedrich Ebert,” die op waardige, maar eenvoudige wijze zijn hooge plaats innam en wien de

eer, al was dan „niet” geworden tot „iet,” niet naar 't hoofd geslagen was.

Principiëel sociaal-democraat, zeker!

Doch bij wiens baar ook wij eerbiedig 't hoofd ontblooten vanwege het goede, dat hij voor zijn vaderland heeft tot stand gebracht.

Tweeërlei is bij de baar van Ebert plicht.

Eenerzijds mogen wij ons nooit voegen naar de gewoonte, die sommigen hebben om aan de groeve niet slechts alle persoonlijk geschil, maar ook alle principiëel verschil te overbloemen, alsof de dood ook dáaraan een einde zou hebben gemaakt.

Ebert was overtuigd sociaal-democraat.

En wij danken er God voor, dat hij zelfs in 1918 verhindert heeft, dat Eberts geestverwanten, hij persoonlijk aan 't hoofd, op zoodanige wijze de macht in handen kregen, dat zij hun socialistische theorieën volledig in praktijk konden brengen, wij dit naar onze vaste overtuiging een ramp geweest zou zijn voor Duitschland en voor vele landen daaromheen.

Dat spreken we uit na den dood, zoo goed als we 't bij 's mans leven hebben gedaan.

Maar anderzijds hebben we ook dit steeds te bedenken, dat Friedrich Ebert, zoogoed als alle menschenkinderen een redelijk en zedelijk oordeelend en arbeidend schepsel is geweest, een instrument in de hand Gods en kunnen we den Heere danken voor veel, waartoe Hij dezen sociaal-democratischen president van het Deutsche Rijk heeft willen gebruiken.

Zóó moeten wij de geschiedenis bezien.

En de personen, die God in de historie gebruikt.

En waar nu de mensch, ook onder de Voorzienigheid en het Albestuur Gods, nimmer is „een stok” en „een blok,” daar zal men verstaan, hoe we óók den mensch en den staatsman Ebert dankbaar kunnen herdenken voor veel, waartoe God hem heeft gebruikt.

Dat geldt dan vooral de laatste jaren.

Toen de keizerlijk-koninklijke regeering in Duitschland en Pruisen zich den grond onder de voeten voelde wegspoelen en prins Max von Baden een laatste poging deed, om uit den grooten brand tenminste nog een democratische monarchie te redden, samenwerking zoekend